

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
v Jugoslaviji: celoletno naprej plačan K 300—, polletno „ 150—, 3 mesečno „ 75—, 1 „ 25—
v inozemstvu: celoletno „ K 420—, polletno „ 210—, 3 mesečno „ 105—, 1 „ 35—
Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K
Poštšina plačana v gotovini.

Krenimo na pravo pot!

V svoji nedavni notici »Naše stališče« smo navedli nagibe, ki nas vodijo ves čas, kar pobijamo naši državi kvarno ravnanje Trboveljske družbe in pa otrovne metode, s katerimi hoče v naši upravi doseči svoje cilje. Apelirali smo na tovariše v uredništvu »Slovenca« in izrekli pričakovanje, da ne bodo hoteli zagovarjati vedoma slabe stvari v korist židovsko upravljane podjetja na škodo naše države. Nismo se motili. »Slovenec« je dal točno odgovor, ki nas je odkrito povedano razveselil. V svojem odgovoru pravi uredništvo »Slovenca«: »Mi bi ne bili imeli prav ničesar zoper »Narodovo« časnikarsko akcijo zoper »velekapitalistično« podjetje, katerega nesocialno in državljanski ter ljudstvu škodljivo gospodarstvo politiko sami najbolj obsojamo. Mi smo z njim popolno podružabljeno rudokopov v naši državi in si čisto nič ne bi belili glave celo, če bi se to podružabljenje izvršilo na najraskalniji način, do čegar tudi utegne slej ali prej priti ako bodo veleakcionarji vztrajali na svojem trdovratnem stališču nevpogleda v njihove misteriozne knjige. Nastopili smo le in samo proti temu, da je »Narod« vmešaval v to reč »klerikalce«, dasi še danes ne ve povedati, s čem se je prejšnja »klerikalna vlada« pregrešila v tej zadevi. V ostalem smo odločno za to, da se glede Trboveljske družbe vse pojasi in razčisti in unamo, da nas bodo gg. kolegi pri »Narodu« podpirali pri zahtevi, da družba odpre pred vso javnostjo svoje knjige, česar se ona tako strašno brani.«

V večeršnjem »Slovencu« pa srečamo zopet otroško-naivna namigavanja istega moža, čigar nazore so tovariši pri »Slovencu« tako od-

krito zavrgli v višje navedeni notici. Vodimo že dolge mesece neizprosno boj proti strupenim plinom Trboveljske. Za tako glupe nas vendar ne bo nihče imel, da smo si vabili v glavo, pomagati po tej poti urednikom ali prijateljem »Slov. Naroda« do sedaj res dvomljive časti upravnega svetništva. Če se Trboveljska po židovskem receptu izkazuje hvaležno, bo storila to pač ljudem, ki bo jo podpirajo, ne pa onemu, ki jo brezobzirno pobijajo. Mi okoli »Slov. Naroda« se vtihtapljenih groženj arogantnih židov in njih prijateljev ne bojimo. Odkrito pa želimo, da bi bilo vodilno slovensko novinarstvo edino v tem boju zoper židovsko podjetje. Trboveljska je odločilna za ves naš promet, za celo našo vojaško odpornost, za našo industrijo, za tišče naših delavcev in za ogromno število konsumentov. Naša država vendar ne more vseh teh ozirov prezreti in dopuščati, da delajo židovski vodje še vedno kar jim vleva brezobzirni profitarški nagon. Vemo, da s temi pretkanci ni lahko priti na čisto, ali gospodarstvo s premogom mora priti na drug tir. Dolej naša državna uprava glede premoga ni bila niti srečna niti uspešna. Nočemo nikogar od politikov dolžiti, da je imel slabe namene. Tudi patronage nad Trboveljsko nočemo napraviti niti SLS niti prejšnji vladi. Iz srca pa želimo, da se složimo v boju za prave razmere v premogovnem gospodarstvu. Državni in splošni interes mora biti pri premogu prvi. Neodpustni greh je, gladiti not prosti kupčiji s premogom. Stavimo da nam gg. tovariši pri »Slovencu« pritrjuje, da gosp. Bela Maks ni mož, kateri naj odloča o našem premogu.

Angleški in francoski politiki o zvezi narodov.

Pred Božičem je imel Lloyd George v Londonu pomemben govor o Zvezi narodov. Med drugim je izjavil: Zveza narodov je resničen parlament z mnogimi vrtilinami, pa tudi z mnogimi navkami, kakor jih ima vsak parlament. K vrtilinam štejem dejstvo, da se je na skupščini v Ženevi razpravljalo o vprašanih, o katerih morajo razpravljati vsi narodi. Kot napako moram označiti, da debate niso vedno dovedle k jasno določenim sklepom. Zadoščeni pa moram ugotoviti, da je možno pred mednarodnim parlamentom razpravljati o razidencah in jih

odstraniti, ne da bi bilo treba iskati pomoči v prelivanju krvi, kakor je bilo to do sedaj v navadi in ne da bi bilo treba žrtvovati 30 milijonov ljudi kot materialno materialno dobro. Dejstvo, da so v bodoče možne podobne razprave, je zame največje vrednosti.

Nadalje je izjavil Lloyd George, da bi gotovo ne prišlo do svetovne vojne, ako bi se bil leta 1914. sestal Zvezi narodov analogen svetovni parlament. Nato je izrekel svojo zalivalo zastopnikom britanske države na skupščini Zveze narodov ter nadaljeval: Na podlagi razpravnih protokolov sem do-

bil vtis, da se bodo morale neobhodno izvršiti nekatere spremembe v pogodbi, ako v resnici obstoji želja, da dobi Zveza narodov večjo efektivno vrednost. Globoko sem prepričan, da bo Zveza narodov le tedaj dosegla svoje cilje, ako bodo v njej zastopani vsi narodi. Imam veliko zaupanje, da bo Nemčija vedno odkritosrčno želela izpolniti obveznosti versailleske mirovne pogodbe. Mislim, da bodo razlogi, ki so do sedaj ovirali njen sprejem, v kratkem času brezpredmetni. Ne morem si misliti Zveze narodov brez velike nemške republike. Iz istega vzroka se ne more rešiti vprašanje razorožitve. Dokler niso vsi narodi v Zvezi, ne morejo prevzeti vlade rizika razorožitve, ker se ne ve, ako bo sosed tudi izvedel razorožitve.

Zastopnik Francije na skupščini Zveze narodov René Viviani pa je bil v svojem povratku iz Pariza priobčil v »Matinu« vtise, ki jih je dobil v Ženevi. Mi pripomoči francoskim skentim Viviani hoče s prepričevalnimi besedami boljšega mnenja o Zvezi narodov. Viviani pravi: Zveza izločuje velike mednarodne probleme iz ozkih mej posamezne države, proklamira pravično rešitev, apelira na vest narodov in prepriča z demokratičnim duhom vprašanja, ki so bila do tedaj privilegij nekaterih posameznikov. Zveza narodov pripelje narode do samostojnega mišljenja in ne dovoli tega samo eliti. Zveza bo navadila narode, da se bodo nekoliko manj pečali z notranjo politiko in da bodo gledali v daljavo in v globčino, kratko, da se bodo medsebojno spoznavali. Na ta način bo nastala med najodločnejšimi narodi ona prirčnost odnošev, ono zaupanje, ki je bilo do sedaj skoraj nemogoče. Iz teh odnošev pa se bo malo po malo rodila mednarodna demokracija. Končno svari Viviani Francijo pred »sentimentalno demagogijo«, ki bi mogla upropasti idejni napredek. O praktičnih uspehih skupščine Zveze narodov pravi: Tudi v slučaju, ako bi skupščina ne bila dosegla nič drugega kakor mednarodno razodišče, bi morali skeptiki utihniti.

André Tardieu pa piše v »Illustration«, da so se pojavile na skupščini Zveze narodov iste težkoče kakor na pariški mirovni konferenci. Nasprotovale sta si dve smeri: absolutna potreba mednarodne organizacije in težkoča, spraviti to organizacijo v soglasje z nacionalnimi suverenitetami. Zato sta si nasprotovali tudi v Ženevi znana »prosta akcija« posameznih vlad in zahteva mednarodne solidarnosti. Glavno je, da se omogoči Zvezi narodov delovanje. Tardieu pravi, da bi bilo to že sedaj mogoče, ako bi bili v Parizu sprejeli Bourgeoisov predlog, da naj se ustanovi mednarodna vojaška eksekutivna oblast. Takrat sta namreč Wilson in lord Robert Cecil ta predlog zavrnili z ozirom na javno mnenje njihovih držav. Wilson je v tej točki pravil-

no ocenil razpoloženje svojega naroda. Vprašanje pa je, če sta lord Cecil in Anglija tudi sedaj še istega mnenja. Zakaj ni predložil Bourgeois svojega postulata pri skupščini Zveze narodov? Zdi se se, da se njegova vlada ne strinja več s tem predlogom.

»Dépeche de Toulouse«, zelo uvaževan pokrajinski dnevnik piše med drugim: Ni res, da bi bila Zveza narodov samo brbljava družba državnikov. Njeno delo se bo komaj pričelo. Nihče ne sme trditi, da je Zveza narodov že vnaprej obsojena k nerodovitnosti. Kaj bi se takrat zgodilo, ako bi bila obstajala l. 1914 Zveza narodov, katere član bi bila tudi Nemčija? Kdo ve, ako bi začele takrat Avstro-Ogrska in Nemčija s takim navdušenjem »sveže-veselo« vojno?

Optimistična naziranja zapadnih državnikov in politikov o bodočnosti Zveze narodov vzbujajo sicer nekaj upanja, vendar ostanejo za pogledom čas le mnenje posameznih ljudi, kajti resnica je in ostane, da Zveza narodov ne more premostiti življenjskih nasprotij med narodi, dokler se praktično ne izvede soglasje med absolutno potrebo mednarodne organizacije in nacionalnimi suverenitetami. Nobena Zveza narodov ne more sankcionirati krivdanih mirovniških pogodb, ki so jih morali skleniti mali narodi pod pritiskom višje sile. Vse te pogodbe se morajo mednarodno revidirati na podlagi pravice in samoodločbe narodov. In to naj bi bila ena prvih nalog Zveze narodov.

Politične vesti.

Občni zbor političnega kluba JDS se vrši v petek dne 21. januarja t. l. ob 8. uri zvečer v tajništvu JDS, Narodni dom. — Dnevni red: 1. poročilo odbora; 2. volitev novega odbora; 3. določitev glede članskih prispevkov; 4. izprememba pravil (glede razsodnikov, volitev i. dr.); 5. program dela in ev. proračun; 6. slučajnosti; 7. politično poročilo. — Ob nezadostni udeležbi ob 8. uri se vrši pol ure kasneje občni zbor z istim dnevnim redom ob vsakem številu navzočih. — Kor so na dnevnem redu važni predmeti, naj se blagovolijo vsi člani obnege zбора točno in zanesljivo udeležiti.

Seja načelstva JDS, ki je bila sklicana za jutri v torek popoldne, se radi raznih ovir ne bo vršila.

Klerikalni demagogi. Iz Kropne nam pišejo: »Slovenec« je priobčil iz Kropne članek, v katerem očita naši stranki, da se družijo v Kropni s socialnimi demokrati in komunisti. Resnici na lubo povemo, da se je po prevratu v katoliškem delavskem društvu v navzočnosti župnika Valentina Oblaka ustanovilo delavsko ali bolje rečeno boljševiško društvo »Samopomoč«, katerega predsednik je bil mežnar, sedanjí načelnik Zrehliarske zadruge. V to društvo so bili sprejeti vsi državotvorni elementi bivše Avstrije. V njem ni manjkalo niti enega delavca iz vse Kropne, toraj tudi sedanjih socijev in komunistov, kakor tudi ne politikarja mežnarjevega Joža, načelnika gasilniškega društva in menda tudi samega župnika ne. Delavcem so oblihovali med in mano ter jih posajali k pogrnicnim mizam. Kdor izmed delavcev je znal boli udrihati čez Jugoslavijo, buržoazije in uredništvo, je dobil v zaslugu tem boljše korito. Koncem

koncev je zmanjkalo tudi korit, ker so zasedli vsa boljša mesta župnikovi agitatorji in ljubljenci. Župniku se je zdelo na to umestno prekrstiti društvo »Samopomoč« v katoliško prosvetno društvo z namenom, da bi zaslužili delavce sotrpine, ki niso trobili v župnikov rog. V dosego teh podjetij ni manjkalo na shodnih shodih v Kropi tudi raznih klerikalnih agitatorjev iz Ljubljane. Navedena podjetja so morala roditi samoumevno socialne demokrate in komuniste. Ako bo šlo v istem smislu dalje, bo rodilo tudi brezverce in anarhiste. Podpore, ki jih je naša država naklonila Kropi in Kamigoric, niso dobivali najprejnejši sloji, pač na ravnatelji, predsedniki in agitatorji klerikalnih župnikovih podjetij. Pišite le resnico, kajti le na ta način zamoremo podpirati naša podjetja. Ako bi država podpirala še v naprej slična podjetja, kopala bi le sebi grob. Naša stranka nima povoda, družiti se s socialisti in komunisti in tudi ne s klerikalnim prosvetnim društvom. Resnici na lubo še povemo, da je načelnik Zrehliarske zadruge vabil že no zadnjih volitvah v konstituanto tukajšnje komuniste v nekako delavsko zvezo. Da bi si kaj takega upal mežnar na svojo pest brez župnikovega dovoljenja, zelo dvomimo. Gospodom pri »Slovencu« so tukajšnje razmere nač premalo znane, drugače bi nas ne izvajali.

Protis in radikalni klub. Do večer se g. Protis ni izjavil ali sprejme izvolitev za predsednika radikalnega kluba, ali ne. Prisostoval ni niti seji načelnikov klubov, niti konstituante.

Obč. volitve v Beogradu. »Obzoru« javljajo iz Beograda: Pogajanja za občinske volitve v Beogradu so zo-

7
Aleksander Dumas, sin:

Kiparjeva pravda.

Roman.
(Dalje.)

Najvišja želja Thomasa Rieza je bila, da bi njegov sin vzljubil kiparstvo. Vedel bi ga sam po pravi poti in napravil iz njega pravega umetnika. Toda Konstantin se ni zanimal za nikakvo umetnost niti najmanj, marveč je mislil samo na vojno in orožje. Dasi to ni odgovarjalo očetovim željam, vendar ni nasprotoval svojemu sinu, nego mu je preskrbel pripravljalni poduk za vojaško šolo...

Po obedu me je vprašal gospod Riez, ali mislim resno na to, da bi postal kipar, češ, da sem sedaj za začetek prav dosti star in bi me rad podučeval. Ker sem živahno pritrdil, je dovolil, da se glede tega pogovorim z materjo.

Dva dni nato je bilo sklenjeno, da ostavim o počitnicah zavod; do tlej naj bi se pridno učil, in avgusta meseca — tedaj smo bili v juniju — vstopim pri gospodu Riezu, ki me vzame k sebi kakor svojega otroka.

Moja mati, ki tej je bila pri srcu samo moja sreča, je bila s tem zadovoljna.

VI.

Napredoval sem iako hitro. Ljubzen do dela mi je bila prirojena. Pokazal sem jo že v zavodu in to dokazal še bolj sedaj, ko sem lahko ustvarjal samostojno. Nikoli nisem bil truden. Edina moja not je vodila v galerije in muzeje. Hrepenel sem samo, da bi mogel kdaj darovati svetu svoja umetniška dela.

Toda narava je podarmila ves svet s svojim zakonom. Tako je zdaj pa zdaj nekaka slutnja ljubezni prevajala moje prsi. Zdelo se je, da oživlja to slutnjo gospodična Riezova, ki je postajala od dne do dne lepša. — Ali to prijetno čustvo, ki me je obhajalo v njeni bližini, je bilo bolj bratovsko, in ona sama se mi je zdela za ljubzen mnogo prevesela.

Gospod Riez je bil naravnost ponosen name in je kazal mole narčne svojim tovarišem. Vzpodbujal so me ter me hvalili, kar je moje delo lajšalo in lepšalo. Vendar sem dotlej kopiral samo antike ali pa sem za svoje načrte sledil slikam svoje fantazije.

Ko je nekega večera njegova hči muzicirala, je dejal gospod Riez nepričakovano:

»Jutri boste delali po naravi, na kar sem zelo radoveden. Pripravite pravočasno ilovico, ker model pride zgodaj!«

»Kakšen model?« sem vprašal utrinajočega srca: »moški ali ženska?«

»Ženska.«

»Stoje ali leže?«

»Stoje.«

Vesela mi je v prsih bilo srce. One noči nisem dosti spal.

Naslednjega jutra ob sedmih sem pripravil svojo ilovico, ko je prišel gospod Riez.

»Ali ste dobre volje?« me je vprašal.

»Da.« sem odgovoril z mirno samozavestjo.

»Tedi na hitro k zajutruku!«

Ko je udarila ura devet, je potrkalo ponižno na vrata: bil je model.

Vstopilo je dekle, staro 20—22 let. Obležena je bila v pretesno modro mornarsko obleko s slannikom, okrašenim z viloličastimi trakovi. Majhen okrogel ovratnik, škotski šal, črevlji na zadržo in svilnate rokavice oguljenih prstov so izpopol-

njevali njen kostum. Vendar je vse to tako viselo na dekletu, da sem se začuden vpraševal, kako more na primer predstavljati model za Venero.

Na glavi ni bilo videti nič posebnega: oči so gledale krotko, lasje so bili kostanjeve barve polt rdeča, nos ploščat, profil navaden, a glas je donel simpatično.

Priazno in uludno je dejal gospod Riez modelu, ki je malo kašljal:

»Prehladili ste se, ljubó dete.«

»To nič ne de; zgodilo se je pri gospodu P... ki vedno pusti, da po njeha ogenj, ker mu je prevročje. Seveda, oblečen je in ne čuti mraza.«

»Kaj dela sedaj?«

»Ne morem povedati.«

»Ali niste gledali?«

»Ne; nima rad, ako mu kdo pri delu gleda v roke. Klečim in držim nreplašenega obraza roke kvišku. Menda bo zopet »Leo iz Florence«.

Moral sem se smetati.

»No, danes vam ne bo treba držati rok kvišku,« je menil gospod Riez.

»O to je vse eno; tu je toplo.«

»Začnimo!«
Gospodična Mariette je šla od peči, kamor se je bila naslonila. Tru-

dil sem se na vso moč, da bi bil videti miren, a sem gnetel nervozno po svoji ilovici. Ko je odložila šal in klobuk, je šla na podij in vprašala gospoda Rieza:

»Popolnoma?«

»Da.«

Kakor da dela nekaj povsem samo ob sebi umlivenega, je odplela žilvotek, spustila obleko na tla, jo pobrala in vrgla preko stola. Potem si je odvezala ovratnik in ga skrbno položila na obleko; odnasala je spodnjico in stala v košulji na podiju. Potem je sedla, prekrizala desnó nogo preko leve, razrahljala zavveznice, sezula črevlje, slekla nogavice ter spustila še košuljo, ki jo je sunila z nogo vstran. Naposled se je vpravljala, nagnila glavo nalahno nazaj, dvignila z obema rokama svoje razpukčene lase in vprašala:

»Kako naj se postavim?«

Obrnil sem se h gospodu Riezu, da bi slišal njegov odgovor. Ležal je iztegnjen na zofi in že nekaj trenutkov ni odvrnil pogleda od mene.

»Določite sam, kako naj se postavi!« mi je dejal.

»Tako, kakor stoj gospodična sedale,« sem odgovoril s tesnobnim glasom.

pet prekinjena, ker zahtevalo demokratske paritete v zastopništvu, nakar radikalci nočejo pristati.

— Radičev odposlanec v Beogradu. Dne 15. t. m. je dospel v Beograd dr. Giuro Basariček, odposlanec Stjepana Radiča, ter je še teden dni začel razgovore z vplivnimi političnimi osebami vseh strank. Dr. Basariček je poslal klubom tudi resolucije seljaške stranke od 8. in 9. januarja.

— Posredovalci med demokrati in strankami. Na seji demokratskega kluba dne 15. t. m. so bili izvoljeni dr. Angelinovič, Radović in dr. Suškalović, zato, da bodo delovali na to, da se vzdržijo zveze z ostalimi klubi, da se z njimi pogajajo in poročajo o uspehih svojemu klubu.

— Reminiscenca s svečane seje konstitucije. Zagrebška »Riječ« poroča dne 14. t. m.: Opis svečanosti zgodovinskega dne v naši konstituciji imamo dodati še te detailje: Ko so prihajali ministri v dvorano v svečani obleki, ji izlival težak dojem novi minister za socialno politiko Milivoje Jovanović, ki je hodil po bergljah ter je držal svoje berglje pred sabo na ministrski klopi. V poslednji vojni sicer takoj spočetka, ko je srbska vojska porazila Avstrijce pri Ceru in ko je njegov polk na juriš osvojil Sabac, je današnji minister izlubil nogo. Starina Pašić, stoječ tik regenta, si je brisal solze, pretresen po veliki važnosti tega momenta. Gospod Pašić je znan kot človek železnih živcev, zato je njegova gignjenost vzbujala pozornost. Omenili smo že, da so bile vse klopi izvešeni komunistične, gosto zasedene ter je oni veliki zbor narodnih izvolencev, ki so se zjedini v enodružno manifestacijo, napravil na predstavnike te edinstvene države nepozaben vtisk. Ta vidni dokaz moči naše države, ta neodoljivi izbruh patriotskih čustev je potegnil za sabo še one, ki so doslej kolebali, kam bi in kaj bi. Tako se je dr. Korošec, ko je regent vstopil, ne samo globoko poklonil, nego je tudi kasneje poslal pri nadaljnjih ovacijah. Takisto je plesal tudi dr. Laginja. Protičeva odločnost se je opazila splošno. Nič ne more krepkeje označiti njegove trmoglavosti, nego ta čin. Včeraj ga je radikalni klub izbral za predsednika, a on danes ni prišel na tako sejo. Položil ni prisego, med tem, ko so jo polagali celo socialni demokrati in en republikanci. Po tem je soditi, da in smatrati njegovo odpoved na mandat čisto resno, a če je ne bode izjavjal do prve seje verificacijskega odbora, pride na njegovo mesto njegov naslednik.

— Seja načelnikov strank. Na sobotni seji načelnikov strank je izjavil dr. Mate Drinković, da prišede Narodni klub šele tedaj, ko se izpremeni poslovnik. Isto je izjavil v imenu komunistov dr. Simo Marković. Predlog, da morata novi poslovnik sprejeti dve tretjini vseh poslancev, ni bil sprejet. Nato je bila seja odročena na danes ob 10. Dolej se niso prisegli niti člani Jugoslovenskega, niti Narodnega kluba, niti komunisti. Na isti seji je dr. Korošec izrekel naziranje, naj se odredbe poslovnika, ki onemogočajo onim poslancem, ki niso prisegli, delo v konstituciji, sinatrato za očitno protislovje volilnemu zakonu, ki edini obsega določbo o kvalifikaciji poslancev. Predsednik skupščine in vladne stranke se s tem mišljenjem niso strinjevali. Nato je dr. Korošec stavil nov predlog, da se omogoči opozicijskim strankam stopiti v konstitucijo. Predlagal je, naj sedanje vladne stranke izvolijo poslovni odbor, ki bi izdal odredbe poslovnika glede poslancev, ki niso prisegli. Ustavotvorna skupščina naj v dveh dneh sprejme ta predlog, nakar se bo moglo nadaljevati skupno delo o nadaljnjih izpremembah poslovnika. G. Davidovič je izjavil, da predloži ta predlog svojemu klubu in da na današnji seji obvesti o uspehu načelnike klubov. G. Pašić je zaprosil v imenu radikalcev, da se na današnji seji načelnikov klubov izvede debata o vsem poslovniku, tako da bi imele vladne stranke sliko zahtev vseh strank, hkrati pa jamstvo za nadaljnje delo.

— Naši odnosi z Bolgarijo. »Epoha« piše z ozirom na stremiljenje bolgarskega ministrskega predsednika Stamboliškega, da mora Bolgarija predvsem popraviti zločinstva, storjena na srbskem delu našega naroda, ako hoče v resnici priateljstvo odnosa z Jugoslavijo.

— Madžarska irredenta. Naše oblasti v Vojvodini so prišle na sled dobro organizirani madžarski nacionalistični propagandi. Madžarski agentje so vtihotapili na naše ozemlje velike množine letakov z vsebino: Verujemo v enega samega boga, v eno samo domovino, verujemo v vstajenje Madžarske.

— Cerkevno in upravno vračanje ter komunisti na Slovaški. Slovaški minister dr. Mičura je poročevalcu praške »Narodne Politike« izjavil, da je bila pred vojno večina slovaških duhovnikov madžarskega mišljenja; kar je bilo zvestih narodni misli, so bili vsi preganjani. Po vojni so izginili madžarski škofje, a madžarska duhovščina se je organizirala v stranki kršč. socialistov. Slovaki si žele več slovaških uradnikov, ker češki uradniki stole čisto brez orientacije glede slovaških razmer, ker zakonodajstvo je ni enotno, a cerkvena prava ne poznajo in madžarsčine ne razumejo. Zato so slovaški uradniki, profesorji, znanstveniki in umetniki Slovačkom že iz praktičnih ozirov res potrebni. Zato pa Slovaki niso avtonomisti v smislu posl.

slu posl. Hlinke, ki zahteva »Slovaško Slovačkom« in posebna slovaška zbornica bi ne koristila niti narodnemu duhu slovaškemu, niti enotnosti države. Razvoj treba prepustiti bodočnosti, zlasti šolstvu, ki da Slovačkom boljšo zavednejšo generacijo, kakor je današnja. Počakajmo, kaj se razvije iz nove občinske ustave, ki jamči velikim pokrajinskim okrožjem naidalekosejšnjo avtonomijo na vseh poljih javnega življenja. Potem bomo videli, česa še treba za ohranitev slovaškega značaja, jezika, tradicije Komunistem med Slovaki nima tal. Slovaški delavci so zoper komun. eksperimente. Stavke imajo le gospodarski značaj. Treba pa je povečati uradom avtoriteto, kar zabrani izbruhe nemirov in pogromov. Respekt je najboljša medicina za bolezn, ki jih širi komun. bacil. Nezadovoljnost je utemeljena le zaradi slabe prehrane Slovaške. A v tem oziru se je položaj izdatno izboljšal, dovoz žita je velik in posvetovalna zbornica občanstva deluje uspešno. Župani imajo ozke stike z vlado ter so dobri poznavalci potreb ljudstva. Nihovi talniki, zvali notariji, so sposobni uradniki, katerim se plače zvišajo in katere vlada poddržuje. Razmere so torej v vsakem pogledu vedno boljše, nar in red sta ustaljena, in kmalu se loti vlača velikih akcij narodno gospodarskih, ki so os vsega zanimanja.

Telefonska in brzojavna poročila.

SEJA KONSTITUANTE.

— d Beograd, 16. jan. Na včerajšnji seji konstituante so bili navzvenji tudi komunisti, toda so zapustili dvorano, ko je minister za notranja dela izjavil, da se odredbe proti komunistom še poostre. Poslanec Šegvič je interelirai glede odtegovanja voinih listkov onim poslancem, ki niso prisegli. Predsednik je izjavil, da ti poslanci alimajo niti imunitete, niti dnevnice ter vsled tega tudi ne pravice do brezplačnih voinih listkov. Seja je bila zaključena ob 21., nastopna pa je bila odročena za poneдельник ob 16. z istim dnevnim redom.

VESTI IZ REKE.

— Reka, 16. jan. V mesto je prišel oddelk alpinov, okoli sto mož v popolni vojni opremi. Napovedane so še druge regularne čete. Prebivalstvo se je razveselilo prihoda regularne oddelka, ali ta je prišel radi varstva oficerke komisije za odpravo vojnega materijala, ki ni varna pred napadi fašistov. V hotel Bonavia so bili 14. t. m. vdrli fašisti in so italijanske oficirje, ki so baš kosili, grdo zmerjali. D' Annunzio se nahaj v bivši Wickenburgovi vili, kamor se je bil zatekel po bombardiranju povojstvene palače. D' Annunzio se je takrat onesvestil. Rešil ga je neki Jerina z Reke, ki ga je vzel na varno; pri tem je kos stekla ranil D' Annunzija na lico.

SOCIJALISTIČNI KONGRES.

— Livorno, 16. jan. Včeraj se je pričel socijalistični kongres, ki utegne biti izredne važnosti in imati dalekosežne posledice. Predseduje Baeci. Obisk je velik, kakršnega ni pri zunanjih kongresih, se spominja druge obletnice smrti Liebknechta in Luxemburgove. Maščevalci so že vztrajali v Rusiji. (Klic: Živela Rusija! Dol s socijalnimi demokrati!) Na kongresu sta navzoča nemška soc. Ditman in Rosenfeld, katere hočejo ekstremisti pregnati z zborovanja. Po velikem kriku in viku pride do besede Graziadei, izjavljajoč, da tekom štirih mesecev se odloči med onimi, ki so v notranosti tretje internacionale in onimi, ki hočejo trkati na vrata. Tretja internacionala vda, da se revolucije ne pripete po zgodovinski samovoljnosti, v pa, da se pripete tudi po volji organiziranih mas. Pridobitev politične moči je potrebna, da se

Iz naše kraljevine.

— Regent Aleksander v frančiškanskem samostanu. Na drugi dan pravočasnih božičnih praznikov je obiskal regent Aleksander s svojo sestro princeso Jeleno frančiškanski samostan v Fojnici, kjer sta bila zelo slovesno sprejeta. Samostanski predstojnik je izrazil pred cerkvijo neomejeno katoliško zvestobo in vdanost narodni dinastiji Karagorjevičev, nakar se je vrnil v cerkvi svečan sprejem s petjem kraljevske himne. Nato sta šla visoka gosta v samostan, kjer sta si ogledala knjižnico in muzej. Medtem pa je prebivalstvo že zvedelo za visoki obisk ter se zbralo v velikem številu, da pozdravi odhajajočega regenta.

— Italijanski konzulat v Zagrebu. Za italijanskega generalnega konzula v Zagrebu je imenovan legacijski tajnik Gonzalvo Sumonte. Novi italijanski konzul je svoje mesto že nastopil.

— Prepovedan list. S sklenom ministra za notranja dela št. 747 od 12. t. m. je listu »Makedonija«, ki izhaja v Sofiji, prepovedano vnositi in razširjati v naši državi, ker nje prot našim državnim interesom. Širi s svojim nisanjem mržnjo med prebivalstvom in huiška proti oblastim.

Neodržana domaovina.

— O potrebi združniške centralizacije živahno razpravljajo na zasedenem ozemlju. Kako je potreb-

— Ženski boljševiški kongres v Moskvi. Sovjetska vlada je sklicala za 1. februar ženski kongres v Moskvi, na katerega je povabila zastopnice vsega ženstva. Namen kongresa je ženska boljševiška propaganda izven Rusije.

— Preprečen boljševiški prvirat na Norveškem. Iz Kristijanije poročajo, da je policija dobila v roke natančen načrt norveških komunistov za državni prevrat. Komunisti so nameravali zažgati velika lesna skladišča in se v splošni zmedenosti polastiti javnih uradov. Člani vlade in vodilne vojaške osebe so bile obsojene že vnaprej na smrt.

— Španski kralj v Rimu. Španski kralj Alfonz XIII. pride v Rim, kjer bo gost italijanskega kralja. Alfonz je prvi katoliški vladar, ki bo kot gost italijanskega kralja sprejel tudi od papeža.

— Italijanski socialisti o razmerah v Rusiji. Italijanski socialistični delegat Colombini, ki je bil v Rusiji, piše med drugim o Petrogradu, da so podrl 36.000 lesenih hiš, ker je ostalo mesto brez drva. O Putilovi tvornici pravi: Letna produkcija je padla na popravno par lokomotiv, par sto vagonov in nekaj topov. Število delavcev je majhno. Delavnice so zapuščene, edino altariji so lepo urejeni in okrašeni.

onemogoči buržuazna vojna ter se postavi namesto sedanjega gospodarstva graduirani komunistem. Prava oblika nove stranke mora obstajati v tem, da se izključijo oni, ki ne sprejmejo moskovskih načel in njihove aplikacije.

STRAŠEN ZLOČIN V TRSTU.

— Trst, 16. jan. Varnostna oblast je razkrila strašen zločin, ki se je dogodil v Škorklji v Silvestrovi noči. Mladenič, ponočni čuvaj Attilio Gjurgiovič, je streljal iz ljubosumnosti na svojo ljubico, 22letno Katarino Legović iz Kaštelirja v Istri, zadel jo je v prsi, potem pa zvezal za nože in roke ter še živo vrgel v vodnjak. Gjurgiovič je na policiji priznal svoj zločin.

UKRAJINCI PROTI SOVJETSKEMU REŽIMU.

— Pariz, 16. jan. Došla so poročila o ustaji ukrajinskih kmetov proti sovjetskemu režimu. Vstaja se razširja in vzbuja v Moskvi alarm. Uradni list slika gibanje za jako nevarno komunizmo. Vse zveze s Kijevom so pretrgane. Sovjetska vlada grozi s smrtnimi in drugimi hudimi kaznimi, ali vstaja se širi.

POLOŽAJ ČESKOSLOVAŠKE.

— d Praga, 16. jan. »Česke Slovo« priobčuje razgovor z dr. Benešem, v katerem označuje ta zunanji položaj Českoslovaške kot popolnoma zadovoljiv. Prijateljstvo z Jugoslavijo in Rumunijo se ni prav nič ohladilo, temveč se je še ojačilo.

DELO ČESKOSLOVAŠKE VLADE.

— d kPraga, 16. jan. Predsednik ministrskega sveta objavila v »Tribuni«, da je bilo od njegovega vstopa v vlado predloženih 700 zakonskih načrtov. Posebna skrb se je posvečala vprašanju stanovanj in prehrane. Vlada je sprejela že 7 zakonov glede stanovanj. Glede nakupa žita se je storilo vse potrebno, da se omogoči prehrana prebivalstva.

HIVŠA NEMŠKA ČESARICA V AGONJI.

— Curih, 16. jan. Iz Doorna brzojavljao, da se je stanje bivše nemške cesarice poslabšalo in je nastopila agonija. Vedno je pri njeni postelji bivši cesar Viljem, sin bivši prestolonaslednik, se je vrnil v Doorn.

na, kaže zlasti »Edinost«, ki izvaia: »S pomočjo našera denarja se tirajo slovenske zadrage v gospodarsko odvisnost in se pripravila rot neomejenemu gospodstvu italijanskega kapitala nad našo deželo. Brez ovinkov in naravnost moramo izjaviti, da se nam približuje gospodarska sužnost, kakor je še nismo poznali v zgodovini naše dežele. Spretni in ribični eksponente italijanskega kapitala pletejo našemu ljudstvu vrvi, da zadavijo njegovo gospodarsko svobodo in zlojmo tako njegovo odpornost silo. Najvišji narodni, gospodarski in kulturni interesi zahtevajo, da se centralizacija naglo izvrši.

— Sicilijanski učitelj za hrvaške šole. V Rakali, čisto hrvaško vas v Istri, je poslala italijanska školska oblast italijanskega učitelja Marchetta in učiteljico Ado Marchini, oba sta iz Sicilije. Seveda ne znata hrvaški niti besedice. Poročilo v »Prčkem Prijatelju« dostavlja: Nikada nečemo da izvršimo narodnog ubojstva na svoji deci!

— Italijanskega divljina v Dalmaciji še vedno ni konec. Tako poročajo iz Šibenika, da so zopet retirali župnika Slavico v Piramatovcih. Leto dni je bil v izgnanstvu, sedaj ko se je vrnil, na so ga znova zaprili. Aretirali so Ante Jarana iz Kravnica, ker je odbil razžalitev nekega nadutega italijanskega častnika. Otroci vdove Markovičeve so iz-

obesili malo zastavo. Karabinjerji so pridivali in jo raztrgali, mater na so hoteli zapreti. Fašisti delajo, kar hočejo pa tudi zmerljajo italijanske častnike in kriče »Abbasso l'Italia!« Tem se ne zgodi nič. Dr. Pini je te dni vzkliknil: Italijani so hujši od Turkov! Prav je imel. Globoko se bodo oddahnili Dalmatinci, kadar jih zapuste italijanski vojak.

— Boj za deželo in občinsko avtonomijo na Goriškem. Med goriškimi Italijani sta glede avtonomije 2 struji. Ena, na čelu jej dr. Pettarin, zahteva nedotaknjeno avtonomijo kakor je obstajala, druga struja se bori za odpravo deželne, občinske, šolske in cestne avtonomije ter hoče imeti vse urejeno po italijanskem vzorcu. Slovenci so za ohranitev avtonomije, ki se je uživala v ljudstvo in je storila mnogo dobrega in koristnega. Zato se bodo njihovi zastopniki skupno s Pettarinovimi pristajali zavzemali za to, da se avtonomija ne odpravi. Prav posebno v interesu Slovencev je, da ostane avtonomija.

— Zveza slovenskih županov na Goriškem je trin v peti nekaterim Italijanašem in dosedanjim oblasti. Predsednik Zveze g. župana Savnika iz Bilje je ovdal civilni komisar sodniji, češ, da je kršil društveni zakon, dasi je gospod Savnik točno izpolnil vse, kar je komisar zahteval od Zveze. Pred okrajno sodnijo je bil g. Savnik obsojen na globo 150 lir, pred okrajno pa oproščen obtožbe, ker ni izvršil nikakega kazni-ge dejanja. Dr. Gabrček, njegov branitelj, je pri razpravi razkril, da se

nahaja na gen. in civ. komisarijatu v Trstu še nedotaknjen ves akt, tičoč se ustanovitve »Zveze slov. županstev«, kar je vzbudilo senzacijo.

— Reški legionarji naskočili bufet v St. Petru na Krasu. Dne 13. t. m. zvečer se je peljala skupina legionarjev z Reke mimo St. Petra. Na postaji so se ustavili, izstopili in naskočili bufet. Vzeli so vse, kar jim je ugajalo, potem pa bufet razbili. Nato so šli lepo nazaj v vlak, ki jih je odpeljal nekam v Italijo. Navzoči so se zgražali, na postaji pa ni bilo nobene službene osebe, ki bi bila branila legionarjem izvršiti oplenjenje kolodvorskega bufeta.

— Razburjenje v Dalmaciji. Vesti, ki so došle iz Rima in Beograda glede odgodaenja izvršitve rapalske pogodbe za nekoliko mesecev, so izzvale po vsem okupiranem ozemlju in v Dalmaciji veliko razburjenje. Ljudstvo bi odgodaenje tem težje prenašalo, ker so Italijani zopet pričeli nadaljevati preganjanje. Na Paznamu so aretirali kmeta, ki je zbiral darove za našo vojsko, kadar pride. V neki benkovački vasi so aretirali učitelja z vsjo njegovo družino vred, ker je delal priprave za sprejem naše vojske. V Silbi so častniki in karabinjerji trgali ljudem naše kokarde, jih metali na tla in jih teptali z nogami. Župniki in učitelji so izpostavljeni najnesramnejšim nasilstvom. Zadrške ječe so zopet polne naših rojakov. Prebivalstvo pošilja regentu in ministrom brzojavke, v katerih zahteva zaščite in prosi, naj bi se evakuacija čimprej izvršila.

Agrarna reforma na Madžarskem.

Sicer se je spoznala že pred vojno potreba temeljite agrarne reforme, s pravo lučjo pa je posvetila v te zastarele in času ne odgovarjajoče razmere šele vojna ter pospešila tudi razvoj tega vprašanja. Danes je vsakdo prepričan o nujni potrebi reforme agrarnega vprašanja. Tudi Madžarska se je lotila tega vprašanja in sicer popolnoma samostojno ne naslanjajoč se na načrte sosednih držav. Zakonski načrt odstopa od principa pravice svobodno razpolagati z zemljiškim posestvom, ter bo država izkoristila to v prvi vrsti, da uredi sedaj obstoječe neenakosti v razdelitvi zemlje. Zato si pridržuje država pravico nakupa. Na ta način ne nastane nobena dolžnost do države, pač pa vrzate državi pravica kupiti ravno tako, kakor drugi kupec. Samo v slučaju prodaje v rodbini, če je kupec invalid ali ekonom, če je posestvo manjše, kakor 50 orolov, država nima te pravice. Princip prvotnega lastništva tangira bolj pravica odkupa, do katerega dobi država pravico samo v slučaju, če na drug način ne more priti do nepremičnine, ki jo rabi v javne svrhe. Odkupna pravica je torej razlastitvena pravica na podlagi javne in obče potrebe in polne odškodnine. Ta razlastitvena pravica pride v poštev v slučaju, da je prosllec kmetovalec, ki je bil odlikovan za hrabrost, ako je vojni in-

valid, vdova ali sirota vojnega invalida in če zahteva posest največ 600 štirjaških sežnjev, če je potrebno zemljišče za gradbo hiš poljedelcem, če gre za dopolnitev majhnih zemljiških posestev ter za povečanje kmetijskih posestev do izmere 10 jutrov. Javni nastavljenici morajo dobiti zemljišča do največ enega orala. Za odkup oz. razlastitev pridejo na primer v poštev posestva, pridobljena za časa vojne, izvršeni nakupi med rodbinskimi člani samimi, v drugi vrsti pridejo v poštev posestva družtev, obvezanih na javno polaganje računov, v tretji vrsti pridejo šele zemljiški posestniki vohče, če to ne škoduje posstvu. Zakonski načrt izhaja s stališča, da so velika posestva potrebna, ker morejo samo tako preskrbovati mesta in vojsko z živili. Zelo komplciran je način ugotovitve odkupne cene, tekom deset let je mogoče odkup celo razdreti, če se dokaže, da sedaj plačana vsota ne odgovarja pravi vrednosti, oziroma da je kupcu ali prodalcau vzrasla vsled sedanje devalvirane krone občutna škoda. Mogoče pa je tudi vzeti za teh 10 let posestvo v najem ter se zakup vsako leto iznova določiti. Vso agrarno politiko ima v rokah bodoče državno sodišče za agrarno posestno reformo, ki je popolnoma neodvisna, da more reševati agrarno vprašanje brez vpliva dnevne politike.

Glasovi iz Koroške.

Iz bivše cone A na Koroškem se poroča: Župnik Ivan Ebner se je moral pod pritiskom folkserovcev (danes Heimatsdienst) preseliti iz domače, vovbrske župnije v St. Stefan, pa tudi tam nima miru. V pozni noči prihajajo različni sumljivi elementi k župnišču, zmerljajo župnika in ga psujejo; pri tem pada tudi kamenje v njegovo stanovanje; seveda so pobili tudi šipe v župnišču tako, da ima doslej že več tisoč kron škode. Tako se je zgodilo dne 26. in 29. dec. 1920 in 1. jan. 1921. Namesto njea opravlja v Vovbrah cerkveno službo za nemško misleče prebivalstvo velikovški nemški kaplan Zimndorf. — Vovbrah so nekaj časa pred božičem poklicali imenovanega Zimndorfa, da bi vodil spreved nekega folkserovca iz Vovbra, ki je umrl. Prišlo je dosti ljudstva k pogrebu ali k maži so prišlo samo 2 ali 4 osebe, drugi pa so šli domov. Zimndorf se je nato izrazil, da rajši gre za mislonarijo, kakor da bi moral živeti med tem ljudstvom. — V Velikovec je imel Zimndorf nalogo, da spoveduje nemško misleče ljudstvo. Pa glej, pri njem se nikdo ni oglašil, čeravno je sedel dve uri v spovednici, medtem ko sta imela slovenska duhovnika kanonik Stih in dekan Čemer polno ljudi okrog spovednice. — Zimndorf se je nato hudoval in se izrazil, da ga je srce bolelo, ko je vendar za te ljudi (nemčurje) v Velikovec poklican, da pa nikogar ni bilo. — Slovenski duhovniki doslej še niso dobili mesečne plače. V šolo ne smejo, ker so otroci po učiteljih in starših nahajskali, da naj takoj zapustijo šolske prostore, če pride slovenski duhovnik.

Usoda koroških Slovencev je vsak dan obupnejša. Nemčurji zborujejo vedno in vedno zopet in hujšajo ljudstvo proti Slovincem. Začela se je neka tajna mobilizacija, katero vodi neki Urh Jörgl, stanujoč v Pokačnikovem poslopju v Grabnu. Na Ovšenici v Vovbrah in povsed v bližini ima vsak fantalin puško, danes je odšlo iz

Velikovec proti Šmarjeti okoli 30 fantov, gotovo na kak sestanek. Pogačnikovi družini že resno grozijo, vedno razsajajo večer okoli hiše. Dne 2. jan. so razgrajali tako dolgo, da so jih domačini prepodili, potem pa so kričali po vsem mestu. Dne 3. jan. sta Franc Kurnig in Maks Kumer, ki je bil obakrat glavav izgrediv, razbila okna njegovega stanovanja. G. župnika Ebnerja so že tretjič pobili okna. Glančnik toži g. Povšnarja za strašno vsoto, Jakob Kancan toži Boštjana Žilunika, vsi Slovenci po vrsti so toženi in morajo letati k sodniji le zato, ker so Slovenci. Najhujše uganjajo tihotapci. — Zvečer dne 4. jan. so Nemci zopet razgrajali pred stanovanjem kanonika Stihja in dekana v Velikovec, kričali so in zmerjali. Naleptili so plakati na dekanove duri »Wirst nicht bald abfahren du Cus, sonst werden wir dich prügeln.« V noči, 3. jan. so grozno stegli nekega čevljarja, Hartwig noče iti iz Nar. doma, kjer se je provizorično nastanil in g. Perkovičku ne pustijo iti noter, ker je odbor dal njemu Narodni dom v najem. — V petek, dne 7. jan. je bila sodnijska razprava, g. Hartwig je bil popolnoma pijan in sodnik je pred pijanostjo vodil razpravo. V četrtek, dne 6. t. m. je bil v telovadnici v Velikovec »Internierungskränken« s predstavo jugoslovenskega zasedanja. Šli so v zgornji poštni ulici k g. Perkovičku z »generalom Majstrom«, katerega je markiral Jožef Wornig in grozno zasramovali celo družino Perkovičkovo. Potem so odšli k Carlu, katerega so zagrozili, da mora v treh dneh zapustiti Velikovec. Istotako so grozili, da bodo ubili njegovega sina, ki ga k sreči ni bilo doma. Od tam so odšli k g. dekanu ter zahtevali od njega, da mora v 10 dneh izginiti iz Velikovec. Dne 6. t. m. so v St. Stefanu pretepli pri cerkvi fanta Boštjana Skofa. Napadalec sta bila dva Mačkova sinova in Kolmančev sin. Podobna nasilstva se vedno ponavljajo, slovensko ljudstvo pa ne ve, kje bi iskalo varstva.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. januarja 1921.

— Komisija, ki naj ugotovi, da-li je gnotni položaj Trbovelske družbe v resnici tak, da mora vsled odremega zboljšanja mezd rudariem, zvišati cene premogu, je sestavljena takole: Milan Jaklič, načelnik ministrstva za socialno politiko; Dimitrije Atanacković, inšpektor ministrstva saobraćaja; Gavrilu Giurković, rudarski inženir glavne rudarske direkcije; Dušan Krkić, književodja generalne direkcije državnega raču-

novodstva; ing. Svetolik Sojišić, kemik ministrstva trgovine in industrije; v zastopstvu obolelega rudarskega glavarja ing. Vinka Stergarja rudniški nadkomisar ing. Igo Pehani, predstojnik okrožnega rudarskega urada v Ljubljani, in rudarski nadstojnik ing. Vladimir Lipold, predstojnik okrožnega rudarskega urada v Celju, in kot zastopnik »Zveze industrijev« nien predsednik Dragotin Hribar. Komisija je že v Ljub-

ljani in bo nemudoma pričela s poslovanjem.

— **Klerikalci na delu.** Verouk na obrtnih nadaljevalnih šolah ljubljanskih se namerava uvesti. Čeprav normalni učni načrt verouka ne navaja med učnimi predmeti, marveč celo izrecno poudarja, da v učne načrte posamičnih obrtnih nadaljevalnih šol ni sprejemati drugih predmetov razen tistih, ki jih navaja normalni učni načrt. Navzlic temu jasnemu določilu je šolski odbor v svoji zadnji seji z glasom zastopnika mestne občine sklenil, da se uvede verouk kot neobvezen predmet ob nedeljah popoldne. V nedeljo popoldne pa pouk po ministrski odredbi sploh ni dovoljen, ker mora imeti tudi vajenec vsaj en prost popoldan v tednu v razvedrilo. Poleg tega pa sklep šol. odbora tudi zaradi tega ne more biti veljaven, ker na to sejo nista bila povabljeni na zadnji seji obč. sveta izvoljena zastopnika mestne občine. Nismo proti verskemu pouku, smo pa proti uvedbi tega pouka na obrtnih nadaljevalnih šolah, ker nas uči izkušnja, da se je pri tem pouku le preveč politiziralo in agitiralo za klerikalizem, pred vsem pa za orle.

— **Avstrijo opotrlo** iz Ljubljane samo štirje prosilci. Ti so Franc Drogenig, trgovec in hišni posestnik, Pred Škofijo 3. — dr. F. Eger, odvetnik, Frančiškanska ulica 1. — M. Ranth, trgovec, Maribor trg 1 in Josip Schneider, trgovec, Dunajska cesta 16. Kdor se je poslužil opcijske pravice, se mora preseliti v optirano državo v roku enega leta. Svoje premoženje sme vzeti s seboj ter se mu zanje ne sme nalagati niti ob odhodu niti ob dohodu nikakava davščina ali pristojbina. Nepremičnine pa sme obdržati še nadalje. Ker se je dr. Eger izselil kmalu po prevratu v Gradec, ostalo le še trije, ki se morajo izseliti tekom enega leta od dneva vlozene prošnje. Vsi trije so v Ljubljani obogateli in v Avstriji bodo še bogatejši, ko izpremenijo jugoslovenske krome in dinare. Želimo jim srečen pot! Ker je bil medtem rok za vlaganje prošni podaljšan do 15. marca t. l., je pričakovati in želeli, da se laži še kdo za Avstrijo. Čin več jih odide, tem bolje!

— **Ročak, ki se spominja domovine.** G. Fran Hostnik, ravnatelj pošte v Sochovu, v velikem mestu na Kitajskem, je poslal glavnemu uredniku Rastu Pustoslavskemu ček za 10.000 avstrijskih kron s prošnjo, da razdeli ta denar takole: 3000 avstrijskih kron za siromake in uboge srote v Kamniku, ki le rolni kraj g. ravnatelja, 3000 K za slepe volake, 1000 K za Družbo Sv. Cirila in Metoda, 1000 K za Jugoslovnsko Matiko, ostalih 2000 K pa lahko urednik razdeli po svojem preudarku. Teh 2000 avstrijskih kron porazdeli naslednje: 1000 K za »Gospodstviš Zvon« in 1000 K za »Narodno galerijo«. G. ravnatelj, ki mu bodo imenovana društva gotovo hvaležna za rodoljubna darila, se odple mesece aprila s Kitajskega preko Jokahame-Honolula-St. Franciska-Chicaga-New Yorka, Londona in Pariza in dospe meseca julija v domovino, kjer ostane dalje časa na dopustu.

— **Žigovanje avstro-ogrskih obveznic.** Zastopnik ministra za finance, minister za notranja dela, je z ozirom na to, da se v rokah naših državljanov nahaja veliko število obveznic predvojnega posojila bivše Avstro-Ogrske, ki niso v određenem roku žigosane, izdal naredbu, da se obveznice predvojnega posojila morejo žigosati do 3. marca t. l. incl. Ta rok se več ne podaljša. Žigovanje se bo vršilo pri delegacijah ministrstva za finance v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Novem Sadu in pri generalni direkciji državnih dolgov. Iz ministrstva za finance D. br. 243 od 14. I. 1921.

— **O Koroški in njeni prošlosti** bo v Zagrebu pri »Ljudskem vseučilišču« prof. Plešić javno predaval dne 19. in 21. januarja.

— **Vprašanje učiteljev-beguncev.** Prejeli smo in priobčujemo: Večkrat sem čital v Vašem listu poročila, tičočna se učiteljev-beguncev, na katere se apelira, naj se povrnejo v ožjo domovino. Da, celo prisiliti se jih hoče k temu! — Češ, pomanjkanje slovenskega učitelstva je veliko in domače ljudstvo samo zahteva svojo inteligenco nazaj, v prvi vrsti — učitelje! Res je, da je veliko pomanjkanje učitelstva in veliko od njih, ki danes službuje pri nas v Jugoslaviji, se tudi vrne pod raznimi pogoji, kot: zagotovilo službe, štetje vseh službenih let itd. Saj nekateri komaj pričakujejo dneva vrnitve! Veliko jih je pa tudi, ki sploh nimajo ničesar več spodaj iskati, ker so se starši in drugi sorodniki za vselej izselili v Jugoslavijo. Dvomim pa, da bi se ljudstvu za vrnitvijo učiteljev-beguncev popolnoma odpomoglo, ker še tisti, ki so ostali na svojih mestih odpovedujejo službe in si iščejo kruha pri drugih privatnih podjetjih in tvrdkah. Umestno bi torej bilo, ukro-

niti potrebne korake, da vsaj učitelji v neodrešeni domovini do zadnjega vztrajate na svojih mestih, ker drugače bode pomanjkanje učitelstva — večno!

— **Državna komisija za preživljanje** v Ljubljani in vse okrajne komisije za preživljanje so prenehale poslovati. Spise teh komisij je prevzel invalidski oddelek poverjenstva za socialno skrbstvo, ki je nastavljen v St. Peterski vojašnici v Ljubljani.

— **Davki, predpisani za čas od 1. junija 1920 do 31. maja 1921** in naknadno predpisani za prejšnja leta, se bodo prisilno iztirjali, če se prostovoljno ne plačajo do 27. januarja (razven davka na poslovni promet in voj. dobičke). Tozadevni razglas je nabit na mestni deski.

— **Imenovanja pri pošti:** Za višjega komisarja komisar Miroslav Matjašič v Ljubljani, za višjega upravitelja višji kontrolor Ivan Velenič, kateremu je stalno dodeljeno vodstvo p. u. Ptuj, za računskega svetnika višji oficijal II. razreda Evgen Križaj v Ljubljani, za višje oficijale I. razreda oficijali Josip Mogolič in Matevž Zupan v Ljubljani, Anton Wagner v Ptuj, ter za računskega revidenta računski oficijal Franc Jurman v Ljubljani, za poštne višje oficijale II. r. Anton Smodič v Ptuj, Andrej Anžovar v Celju, Ivan Konte v Ljubljani 1, Karel Čeh v Ljubljani, Jernej Vengust v Gornji Radgoni, Franjo Zupančič in Jernej Vidmar v Mariboru 1, Martin Miškar v Ljubljani 2, Karel Kumer v Ljubljani, Anton Mayer v Mariboru 1, Ivan Pevac v Ljubljani 1, Matevž Kumer v Mariboru 1, Janko Cizelj-Allesch v Ljubljani, Karel Miškar v Celju, Leopold Markelj v Ljubljani, Franc Mezek v Ljubljani 2, Janko Tavzes v Ljubljani, Peter Maroh v Mariboru 2 Robert Olifčič v Ljubljani, Pavel Krulc v Zidanem mostu, Karel Bano v Ljubljani, Ivan Lenarčič v Novem mestu, Alojzij Kraker v Ljubljani 2, Milan Stancar v Ljubljani, Gabriel Weber v Ljubljani 2, Valerijan Mayer v Celju, Franc Rechberger v Mariboru 2, Franc Šalehar v Ljubljani, Hubert Jurkovič v Gornji Radgoni in Franc Volavšek v Mariboru 1.

— **Švicarski konzul.** Švicarski konzul v Zagrebu je v pismu z dne 12. t. m. sporočil deželni vladi za Slovenijo, da je dobil od beograjske vlade exequatur za honorarnega konzula švicarske republike v Zagrebu, in sicer za službeno področje Hrvaške, Slavonije in Slovenije. Uradni prostori konzulata se nahajajo v Preradovičevi ulici št. 24, dvorišče, desno, a uradne ure bodo od 10. do 12. dopoldne ter od 15. do 16. popoldne razen ob nedeljah, službenih in oficijelnih praznikih. Uradne ure dopoldne bodo v glavnem rezervirane za vidiranje potnih listov, medtem ko se bodo popoldne oddajali potni listi izdajališče naslednji dan ob uradnih urah. Z ozirom na to okoliščino, da ta na novo ustanovljeni konzulat še ne razpolaga z vsemi potrebnimi pripomočki, bo pričel službeno delovati v popolnem obsegu in z vsemi konzularnimi agendami šele 1. februarja t. l. V interesu prebivalstva se prične z vidiranjem tranzitnih potnih listov z današnjim dnem.

— **Iz Prekmurja nam pišejo:** Bil je že zadnji čas, da so se razpisala tukajšnja notarska mesta. Posebno velja to za Doljno Lendavo. Na državno in narodnostno mejo morajo priti moške, ki bodo uživali zaupanje tukajšnjega, v madžarskem duhu vzgojenega prebivalstva. Zato smo z veseljem čuli, da se marsikateri delavni notarij in notarski kandidati zanimajo za naše kraje. Naj le prošimo, žal ne bo nikomur. Narodnega dela je v obilici, manjkalo pa tudi ne bo prav izvrstnega zaslužka.

— **Ljubljansko barje.** Posetniki — mejaši ob Cornovu se še enkrat pozivajo, da posekajo v tem jarku dreve, je in grmovje do gola vsaj do konca februarja t. l. sicer bo postopal glavni odbor za obdelovanje Barja v smislu svoje dni izdanega razglašja.

— **Opustošenje Krasa.** Pogozdovanje Krasa, ki se je pred vojno s tolikim trudom in denarnimi žrtvami pospeševalo, so Italijani v preteklih dveh letih zopet popolnoma opustošili, tako da se od Postojne do St. Petra kažejo popotniku zopet stare gočave. Tako razumejo Italijani, pospeševati gozdne kulture. Ista se godi prej gosto zaraščenim notranjskim gozdom tostran Krasa. Na vsem zasedenem ozemlju se kažejo sledovi italijanske invazije.

— **Učiteljska ženskih ročnih del.** Stalno učno mesto za učiteljico ženskih ročnih del na državni meščanski šoli v Murski Soboti z obveznostjo, da poučuje tudi na državni petrazredni osnovni šoli istotam. Učni jezik slovenski, na teden 18 učnih ur. Pravilno opremljena prošnja je vlagati pri civilnem komisariju v Murski Soboti do 15. februarja 1921.

— **Šolski okoliš:** Logatec, Planina, Unec, Rovte in Hotedersica bodo po odhodu Italijanov zopet zasedeni po domačem učitelstvu. Na teh mestih poučuje skupaj 20 učnih moči, ki so pa dosedaj vsled laške okupacije le deloma zasedena. Učiteljstvo, ki je med zadnjo svoja mesta zapustilo, se bo po izpraznitvi moralo seveda na svoje službe povrtniti.

— **Pomanjkanje ledu** nam preti to zimo, a našim mesarjem, pivovarnam

ga manjka že zdaj. Najbolj občutno pa zadene to pomanjkanje našo mestno klavnico, ki nima takozvanih hladilnic. V lanki istotako izredno mehki zimi se je moral led dovažati iz Kranjske gore in s Koroskega, kar prouzroča sedaj seveda prav občutne prevozne stroške. Če nam januarjeva druga polovica ne prinese ledu, bo njegov dovoz pogotil marsikak stotak mesarjem, mestni občini in pivovarnam a tudi raznim dobrodelnim zavodom.

— **Zborovanje invalidov v Mariboru.** Včeraj se je vršilo zborovanje invalidov, na katerem je zastopal dr. Breclj odsojenega poverjenika za socialno skrb Adolfa Ribnikarja. Zborovanje je bilo dobro obiskano in so invalidi izrazili razne prohtebe, ki jih je komisija vzela na znanje.

— **Stanovanjski urad.** Poverjenstvo za socialno skrbstvo razglašja: Radi notranje preuredbe v uradu ostane stan. oddelek Poverjenstva za soc. skrbstvo prihodnji teden to je od ponedeljka 17.—24. jan. za socialno skrbstvo prihodnji teden za stranke zaprt. Zato te dni tudi poverjenik ne sprejema v stanovanjskih zadevah.

— **Narodna galerija.** G. Fran in gospa Krapeš, Narodna kavarna v Ljubljani, sta pristopila k Narodni galeriji kot ustanovna člana ter plačala vsak po 500 K. Naj bi našla mnogo posnalmceve.

— **Prezgodnil oznanjevalec spomladi.** Sinček g. Evgena Tučca, solastnika trdnice Stebi & Tuječ na Resljevi cesti, je nam prinesel živga rumenjaka (citronca), ki ga je včeraj ujel v tivolskem drevoredu.

— **Imovina novih priselencev v Severni Ameriki.** Amerika priznava, da so najbolj številni Amerikanci oni, ki so prišli v to zemljo iz tuji dežel. Sedaj se je celo ugotovilo po številkah, izdanih v Ellis Islandu, da sedaj prihajajo priselenci prinašajo s seboj v to zemljo veliko več gotovega denarja, kakor leta 1914. — Tekom minolega leta je 430.000 priselencev prišlo v Združene države in prineslo s seboj vsega skupaj v gotovini 32.950.000 dolarjev. To pomenja povprečen znesek za vsakogar — moškega, ženske ali dete — 76 dolarjev. Povprečen znesek leta 1914 je bil 46 dolarjev.

— **Otvoritev poštne nabiralnice Velika dolina.** Dne 1. januarja 1921 se je otvorila poštna nabiralnica Velika dolina, ki spada v okraj poštne urada Jesenice na Dolenjskem, kateremu je tudi podrejena. Zvezo bi imela vsak dan po slu poštne nabiralnice s prej imenovanim poštним uradom. V okoliš nabiralnice spadajo sledeči kraji in selišča: Velika dolina, Veliki Cirk, Gaj, Mala dolina, Koritno, Laze, Ponikva in Brezje.

— **Josip Štefanac.** 15. t. m. je umrl v Zagrebu po dolgi in težki bolezni zaslužni in nadarjeni igralec Josip Štefanac, ki je bil po svoji sposobnosti doleden, da postane naslednik nepozabnega Fijana. Prišel je iz Miličeve dramske šole ter je bil v splošču svoje umetniške kariere marljiv član slovenskega gledališča v Ljubljani. Igral je ljubimске vloge, ker je bil temperamenten, zunanje simpatičen igralec sonornega organa, ki je govoril jako lepo in prijetno. Iz Ljubljane je šel v Zagreb, kjer je igral do 1914 neštevilno prvih in največjih vlog. Žal, da se ga je lotila bolezen, ki ga je mučila šest let. Ostavila vdovo operno primadono go. Mileno Šugh-Štefanac, ki je skrbela zanj z neverjetno požrtvovalnostjo do zadnjega hipa. Čast njegovemu spominu!

— **Izleti na včerajšnje nedeljo.** Po dolgem času je bila včeraj lepa nedelja. Zato je vse hitelo iz Ljubljane, zlasti Sv. Katarina in Smarna gora sta imela dosti obiskovalcev.

— **Smrtina kosa.** Umrl je v Rodiku pri Divači posestnik g. Ivan Čeh, star 70 let, rodbini Andrej Prebil v Ljubljani 6 letna hčerka Ljerka, rodbini Paučnik v Brezicah pa sinček Zvonko P. v m.!

— **Smrtina kosa.** V Rodiku na Krasu je 12. t. m. umrl Ivan Čeh iz znane narodne rodbine. Blag mu spomin!

Kultura.

Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Ponedeljek, 17. jan.: Pohujšanje v dolini šentiljorijanski, izv.
Torek, 18. jan.: zaprto.
Sreda, 19. jan.: Školjka, red E.
Četrtek, 20. jan.: Školjka, red C.
Petek, 21. jan.: Cvrček za pečko, red D.
Sobota, 22. jan.: Sen kresne noči, v opernem gledališču, ob dramskih esnah, red A.
Nedelja, 23. jan.: Školjka, izv.
Ponedeljek, 24. jan.: Cvrček za pečko, red E.

Opera:

Ponedeljek, 17. jan.: zaprto.
Torek, 18. jan.: Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta, izv.
Sreda, 19. jan.: Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta, izv.
Četrtek, 20. jan.: Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta, izv.
Petek, 21. jan.: Vesele žene windsorske, red E.
Sobota, 22. jan.: Sen kresne noči, dramska predstava, red A.
Nedelja, 23. jan.: Fra Diavolo, izv.
Ponedeljek, 24. jan.: zaprto.

— **300letnica angleškega časopisja.** 2. decembra 1920 je minilo 300 let, odkar je začel v Angliji izhajati prvi časopis »A Corrant out of Germany«. Slovenci smo dobili svoj prvi časopis šele z V. Vodnikovimi - Eggerjevimi »Novicami« leta 1797, to je pred 123 leti. Toda Vodnikove »Novice« so prestopale izhajati že po par letih ter se je naše časopisje začelo trajno šele leta 1848. z Bleiweisovimi »Novicami«.

— **Jenko Simon, Zbrani spisi.** Uredil dr. Jože Glonar. V Ljubljani 1921. Izdala in založila Tiskovna družba, 8. Strani 416. Cena 42 K, po pošti 3 K več. V zbirki »Slovenski pisatelji«, kjer izhaja znamenita Prijateljeva druga izdaja Jurčičevih zbranih spisov, so pravkar izšli Jenkovi zbrani spisi: ne samo pesmi, ampak tudi njegovi pripovedni spisi. Tako imamo sedaj vsega Jenka. Izdaja obsega Jenkov življenjepis in urednikove opombe posameznim pesmim oziroma spisom. Izdaja je enako lično opremljena kot ona Jurčičevih spisov. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

— **Češko - jugoslovenski humoristični list.** V Pragi je začel s III. letnikom izhajati »Smiech republiky«, humoristični teden z ilustracijami deloma v barvistem, deloma v črnem tisku, ki prinaša posamezne dovtipe v češkem in srbo-hrvatskem jeziku. Tako hoče list pospeševati poznanje obeh jezikov. Teden je prav eleganten, ima izvrstno, aktualno vsebino ter je bogato ilustrovan. Cena posameznih številkam je pol dinarja ter se dobiiva v knjigotiznici O. Bambergja v Ljubljani.

— **»Zvonček.«** List s podobami za slovensko mladino. Pravkar je izšla 12. številka XXI. letnika tega najpriljubljenejšega ilustrovanega mesečnika za mladino. Za bodoči letnik se zviša naročnina na letnih 40 K. List je v vsakem oziru prav dober ter ga slovenskim obitelji znova nitoopleje priporočamo. Mladini naročite »Zvonček«!

— **Francoški komisar Tirard** je dal ob priliki 150letnice Beethovne rojstva položiti v Beethovnovi rojstni hiši krasen venec. — V Nizarnju se je ob tej priliki sestavil odbor, ki se sedaj deluje za častno proslavo 100letnice Beethovne smrti. — Čehi, Nemci, Francozi, Angleži, Amerikanci so pridelili nebroj koncertov v proslavo 150letnice Beethovne rojstva. Gotovo je, da bo danes mniona dvorana kjer počastita kapelnik dr. Čerin in njegov orkester velikana Beethovna z izvajanjem njegove večno lepe pastoralne simfonije, nabito polna.

Najnovejša poročila.

MINISTRSKI SVET.

— d Beograd, 16. jan. Danes je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o položaju v parlamentu v zvezi s pogajanj z voditelji političnih skupin. Sklenjeno je, da se takoj prične zbiranje podatkov za rešenje uradniškega vprašanja. Vršila se bo revizija ukaza civilnih uradnikov in ukaza uradnikov iz resorta vojne in mornarice.

POGAJANJA Z ZEMLJORADNIKI.

— Beograd, 16. jan. »Pravda« javlja: Ministr. predsednik Pašić in predsednik demokratskega kuba Davidović sta imela konferenco s predstavljelma zemljoradniškega kluba Lazicem in Pučlem. Pašić je kmetiskim predstavljelcem razložil zunanjo in notranjo situacijo ter pokazal na težkoče, zaradi katerih je potrebno, da se vlada ojači z vstopom zemljoradniške stranke v vladno večino. Zemljoradniki so upoštevali te razloge in so se pričeli z Davidovićem pogajati o programu. V vseh točkah je došlo do sporazuma. Posebne kmetске zbornice se ne bodo osnovali, pač pa se osnuje korporacija, ki bo razpravljala in izdelovala strokovne gospodarske zakonske načrte. Zemljoradniki so opustili svojo zahtevo glede vezanih mandatov. Zastopniki zemljoradnikov bodo o sporazumu poročali svojemu klubu, narkar bodo zemljoradniki vstopili tudi formalno v vlado.

ITALIJANSKI MINISTRSKI SVET.

— Rim, 16. jan. V seji ministrskega sveta včeraj je bila dana zunanjemu ministru Sforzi naloga za imenovanje treh komisij v svrhu definitivne izvršitve rapalske pogodbe. V prvi komisiji, ki določi meje, bo jugoslovenski zastopnik najbrže polkovnik Kalafatović, v drugi komisiji, to je gospodarski, bodo osebe iz finančnega sveta italijanskega in jugoslovenskega, v tretji, to je kulturni, bodo osebe, ki so naveč pripomogle k zblizanju obeh držav.

ZASTOPNIK ITALIJE NA REKI.

— Rim, 16. jan. Zagotavlja se, da pošlje vlada na Reko komendatorja C. Dominiona kot zastopnika Italije pri reški vladi. Dominione je bil svoj čas italijanski konzul na Reki.

BRIAND SESTAVI FRANCOSKI KABINET.

— Pariz, 16. jan. Ker se je Péretova misija ponesrečila, je sprejel Aristid Briand nalogo za sestavo kabineta. Predno jo je sprejel, je imel z raznimi poslanci obširne razgovore in si je zagotovil sodelovanje Bonnevaya, Loucheurja, Vincenta, Berarda, Dumonda in drugih.

Sokolstvo.

— **Zenski krožek Sokola I.** prireditel v soboto, 22. t. m. v veliki dvorani hotela »Union« telovadno akademijo z zelo bogatim sporedom. Po telovadbi prost zabava in ples. Vsak ljubitelj lepe telovadbe bo gotovo posejil to prireditel. V soboto vsi v »Union«! Zdravo! k

Društvene vesti in prireditve.

— **Obrtniški ples** v Narodnem domu, ki se vrši v soboto, dne 22. januarja, bo nekaj izrednega. Priprave so v polnem teku, posebno naši vrtnarji marljivo delujejo, da spremene veliko dvorano v pravi raj. Svirala bo godba dravske divizije. Vstopnina 20 K.

— **Društvo finančne straže** za Slovenijo. Dne 22. t. m. dopoldne se vrši na Jesenicah v bližini kolodvorja tovariški sestanek. Gg. člani vabimo, da se tega sestanka polnoštevilno udeležijo. Predsedstvo.

Izpred sodišča.

— **Ne navadna pravda.** Iz Maribora poročajo: »V soboto se je vršila zanimiva razprava pred mariborskim okrajnim sodiščem. Kot tožitelj je nastopil Karel Zivko iz Ceglence, okraj St. Lenart. Tožil je starše in brata svoje umrle žene, ker so mu očitili, da je umoril svojo ženo in otoka. Vsi trije so nastopili dokaz resnice, ki se jim je s pomočjo izvedencev dr. Trencina in dr. Karla Ipavica tudi posrečilo. Karel Zivko je v šali večkrat pravil, da bo svojo ženo obesil, 7. aprila l. l., ko sta tožil in tašča Peter in Genovefa Kristl odšla v sosednjo vas, je prišel Karel Zivko na večer iskati svojo ženo pri sosedih, ti so šli ter vdrli nato v zaprto hišo, kjer so našli na ključki vrat obesoeno ženo, otoka pa umorjenega. Na ženi so bili opaziti krvavi sledovi in je bil takrat Karel Zivko 7 mesecev v preiskovalnem zaporu. Ker pa je trdovratno tajil in se mu umor ni mogel dokazati, so ga izpustili. Sedaj je tožil žene starše in brata, ker so mu očitili umor. Zagovornik dr. Ravnik in dr. Komavli sta s pomočjo izvedencev dokazala, da je Karel Zivko res morilec žene in otoka, vsled česar so bili vsi trije obtoženci oproščeni. Ali morila niso takoj zopet zaprli?

NOVO FRANCOSKO MINISTRSTVO.

— d Pariz, 16. jan. Briand te ob šestih popoldne naznanil predsedniku republike Millerandu končnoveljano sestavo ministrstva. Novo ministrstvo je sestavljeno nastopno: Predsedstvo in zunanje zadeve Briand, pravosodstvo Donevay, notranje Maraud, vojna Barthou, mornarica Goursthau, finance Deumer, solstvo Berard, poljedelstvo de Pry, trgovina Dior, delo Daniel Vincent, pokojnine Magmet, javna dela Letroqueur, narodno zdravje Leredu, kolonije Sarraut, osvojenost ozemlje Loucheur. Ko je Briand zapustil Elysee, je imel novi kabinet sejo, na kateri se je pečal z imenovanjem državnih podtajnikov.

STRAH PRED ATENTATI V NEW YORKU.

— London, 16. jan. »Daily Telegraph« poroča o odkritju velikega terorističnega kompota v New Yorku, ki je hotel uničiti razna javna splotja in hiše najbogatejših meščanov. Peta »avenue« je vsa zastražena, po mostu je polno vojaštva in straž. Velike palače Rockefellerja, Vanderbilta, Astorja in Roota stražijo vojaštvo. Govori se, da so zasnovali komplot brezposelni delavci.

ZVEZA NARODOV.

— d Milan, 15. jan. Kongres združenja zveze narodov se je zaključil. Ruski delegati so izrazili željo, naj se Rusija pod sedanjim režimom ne sprejme v zvezo narodov.

KONČANA POSTARSKA STAVKA V AVSTRIJI

— d Dunaj, 16. jan. Na podlagi sporazuma z vlado se je snoči končala tridnevna poštna stavka skupno z včeraj zjutraj ob štirih proglašeno neomejeno telefonsko in brzojavno stavko. Po končanih tehničnih pripravah se je davil ob osmih vspostavil telefonski in brzojavni promet.

URADNIK Z MILIJONOM.

— d Pariz, 16. januarja. Finančni uradnik, ki je imel nalog, odnesti 1.417.000 frankov v Banque de France, je izginil. Obstoji bojazen, da je postal žrtev napada.

LJENIN UMRL!

— Pariz, 15. januarja. Listi beležijo dosedaj še nepotrjene vesti, da je Ljenu v Moskvi umrl. Listi naglašajo, da je vest nemara resnična, ker je Ljenu dejansko pred nedavnim časom nevarno obolel.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Gospodarske vesti.

— Državna gospodarska uprava za delo. Promet od 1. januarja do 31. decembra 1920 izkazuje 28.434 strank in sicer 12.787 delodajalcev in 15.697 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 7815. Dela iščejo: pisarniške moči, tapetniki, strojniki, trgovski sodniki, strojniki, ključavnice, pekari, mesarji, natakarji, natakarice, vinarji, slikarji, pleskarji, dinstarji, dinstarice, kuharice, postrežnice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: kamnoseki za granit, usnjari (Rotgerber, Weissgerber), brusarji za jedilno orodje, gozdni delavci, modelni, pohištveni in navadni mizarji, tesarji, ščetaarji, strojna pletila, vzgojiteljica, služkinje, kuharice, postrežnice, vajenci, vajenke itd.

— g. Prometne omejitve. Obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani objavlja: Začasno veljajo sledeče omejitve: 1.) Južne železnice v Ljubljani: Ukinjeno je sprejemanje in odpošiljanje carinskega blaga v Maribor, Zagreb in Sisak. 2.) Državne železnice v Jugoslaviji: Ekspresna roba se prevzame do teže 250 kg; posamezni komadi ne smejo tehtati čez 75 kg. Prosto je sprejemanje in odpošiljanje tovora vsake vrste za vse postaje in proge državnih železnico do Indije, izvozni promet Bakar in B. Brod tranzit. Preko Indije v smeri proti Beogradu je tovorni promet še zaprt. Reekspedicije so na državni železnici le dovoljene, ako se izvrši nova predaja v razkladnem roku, sicer se pošiljka prodaja. 3.) Italija: a) Tovor za Trieste centrale in Trieste centrale punto franco, izvzemši pošiljke za aproverzacijsko komisijo za Trieste in Istro. b) Tovorno blago, izvzemši živila in zdravila v Abazijo (sajda se ne smatra za živila). c) Blago, nakazano v carini v Milano porta Garibaldi. d) Kosovno blago. 4.) Avstrija: dovoljen je tovor vsake vrste. Tovor za progo Spielfeld-Radkersburg je prost; preko Radkersburga in Prevalj je ves promet ukinjen. Reekspedicije za Poljsko so v Češko-

slovaški prepovedane, istotako reekspedicije v Solnogradu za Nemčijo. 5.) Ogrska: Cez Wr. Neustadt je promet prost, čez Erfurt ukinjen. 6.) Iz inozemstva je prepovedan dohod tovora, ki je namenjen za carinske postaje Maribor, Čakovec, Zagreb in Sisak, dalje vse proge drž. železnice preko Zagreba in Sisaka. Izvzeti so vlaki, ki dohajajo iz Češkoslovaške, ki se sprejemajo. 7.) Transitni promet preko Jugoslavije je prost. Postajam se naroča, da opozorijo stranke, da se izdajanje transportnih dovoljenj ukine. Stranke naj torej ne hodijo več k ravnateljstvu po dovoljenja. Ako bo v kateri relaciji zastoj ostanek narasel, se bo promet brezopojno ukinil dotlej, dokler bo kaj zaostanka. Zato pa naj postaje točno poče osebo o vseh objavah. Postaje Tezno, Zalog in Sevnica dobe s tem nalog, račune točno kontrolirati, ako se odredbe niso vpoštevale in javiti vsak tak slučaj. V informacijske svrhe omenimo še, da se imenuje prejšnji Trst južni kolodvor sedaj: Trieste centrale, prejšnji Trst stara prosta luka: Trieste centrale punto franco, prejšnji državni kolodvor: Trieste S. Andrea; prejšnji Trst Franc Jožefova (nova) luka sedaj: Trieste S. Andrea punto franco (nuovo) duca D' Aosta.

— g. Izvoz živine v inozemstvo. Prijatelj našega lista nam piše: Ker bi se po notici »Z našega trgca« št. 10 Vašega cenj. lista, v kateri se trdi, da se od nas v Italijo prosto izvaža najlepša živina, svinje itd., sploh vse, kar Italijani želijo, lahko domnevalo, da je izvoz za to blago popolnoma prost, naj služi v pojasnilo tole: Izvoz klavne živine je sploh prepovedan, dovoljen pa je izvoz mesa proti plačilu izvozne carine po 15 K od kg, torej 150.000 K od vagona mesa. Vključ te visoki carini je izvoz mesa v Italijo in Avstrijo prepuščen, kar je le mogoče, ker je v teh deželah cena mesa pri kilogramu vsaj za naših 20 K dražja kot pri nas.

— g. Kupčijski promet. Finančni minister je opustil od plačevanja davka na poslovno obrt nastopne poljedelske zadruge: Savez srbskih zemljoradni-

čkih zadruga v Zagrebu, Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo v Osijeku, Zadruga savez v Splitu, Središnji savez hrvatskih seljaških zadruga v Zagrebu, Savez srbskih zemljoradničkih zadruga v Beogradu, Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo v Zagrebu, Savez hrvatskih seljaških zadruga za Bosno in Hercegovino, Savez srbskih zemljoradničkih zadruga v Sarajevu in Radničko konzumno zadrugo v Curcenovu. V svrhu odstranitve zlorabe je odredil finančni minister, da morajo te zadruge prositi za vsak uvoz predhodno odobrenje, s katerim se potem izkažejo pri carinarnicah, ki jih opreoste od plačevanja poslovnega davka pri uvozu. Kar se tiče izvoza živinskih potrebščin in drugih produktov, se mora plačati obrtni davek na podlagi splošnih odredb. Prošnje za posebno prehodna odobrenja za uvoz se morajo vlagati pri generalnem ravnateljstvu neposrednih davkov.

— g. Brodarsko akcijsko društvo »Boka«. To novo ustanovljeno društvo je nabavilo za obalno plovo pri ogrskohrvat. parobrodnom društvu dva parobroda, primerna za potnike in trgovino. S poslovanjem začne v kratkem.

— g. Monopolska taksa na sladkor. Izza 14. januarja t. l. plačevati se mora na vsak kilogram sladkorja poleg trošarine 8 K še monopolska taksa 8 K, skupno torej 16 K, zato pa je promet s sladkorjem odslej popolnoma prost.

— g. Kriza v industriji češkoslovaškega sladkorja. Pred nekaj časom se je pogajala avstrijska »Zuckerstelle« s češkoslovaško sladkorno industrijom zaradi dobave 2250 vagonov sladkorja, kilogram po 1765 češkoslovaških kron. Do dobave pa ni prišlo, ker je češkoslovaška vlada, upajoč, da se cene sladkorja dvignejo, zavlačevala potrditev pogodbe. Češka skladišča so ostala sedaj polna sladkorja, ki ga pa ne morejo spraviti na trg, zlasti ne, ker konkurira češkemu sladkorju oni iz Jave, ki ga dovažajo nizozemska in je celo še v Avstriji cenejši, kakor češkoslovaški sladkor. Ponovna pogojanja z Avstrijo ni-

so imela nobenega uspeha, zato je odpoval češkoslovaški minister za trgovino Hotovec v Anglijo, da se informira o stanju trgovine na svetovnem trgu. Cena sladkorja v Javi je momentano na svetovnem trgu 40 nizozemskih goldinarjev ter bi stal ta sladkor kljub transportnim stroškom K 95, med tem ko je ponujala češkoslovaška vlada Dunaju sladkor po 137 K. Pa tudi cena javanskega sladkorja pada in se je po kolebanju do cene 33 niz. gold. ustavila na 38 niz. gld. Med tem je češkoslov. industrija prodala precejšnje množine svojega sladkorja naši državi — po kateri ceni, ni znano. Ponuja pa sladkor tudi Švici, Francoski in drugim. — Iščunati pa je, da bo češkoslovaška industrija precej trpela vsled te ponesrečene spekulacije.

— g. Povišanje kapitala parobrodne družbe »Navigazione Triestina«. od 8 na 100 milijonov lir, da nabavi nove parobrode. Društvo hoče povzdigniti število svojih parobrodov na 44 enot s skupaj 315.000 tonami.

Raznoberost.

• Čuden gostilniški račun. V neki odlični pariški restavraciji so privedli bogati bankirji pojedino, pri kateri je enega od njih zadela kap in je na mestu umrl. Nedolgo nato je prešla njegova rodbina sledeči račun: za medicament 50 frankov, avtomobil za zdravnik 200 frankov, odškodnina za motenje pojedine 2000 frankov, skupno 2350 frankov.

• Velika tatvina biserov. Neki dami na Angleškem je bila pri Silvestrovi veselici ukradena biserna verižica v vrednosti 40.000 funtov (22 milijonov naših kron). Zavarovalnica, kjer je bila verižica zavarovana, je razpisala kot nagrado za izsleditev 2000 funtov (1 milijon naših kron).

• Moderni zrakoplov. Na Angleškem bodo izročili v kratkem prometu zrakoplov, ki bo čim najmoderneje opremljen. V zrakoplovu bodo mize, postelje, umivalniki, stoli itd. za 50 oseb. Prva vožnja novega zrakoplova bo v Egipt.

Darila.

Upravi našega lista so poslali za: Jugoslovansko Matico: Telovadno društvo Sokol v Mengu 257 K, zbirko na Silvestrov večer; trdka »Adria« izdolke, tu, 100 K in zbirko na veselici magistratnih nižjih uslužbencev v Narodnem domu 70 K, nabranih kot kazen od gostov, ki niso zapirali vrat. Skupaj 427 kron.

Ciril - Metodovo družbo: Trdka »Adria« izdelke v Ljubljani, 100 K. Srčna hvala!

— Za Jugoslovansko Matico. Na Silvestrovo nabrala družba »pri Roži« 120 K, iz nabiralnika v kavarni »Zvezda« 336 K, Skregana družba pri Figovcu 120 K, dr. Furlan iz neke poravnave 100 K, g. F. Gomol postal 257 kron 60 v nabranih na veselici Sokola v Vevčah: K. Detela 6 K; Pečar Alb. 36 K; učitelstvo v Smarjavu pri Jelšah po g. Zupančiču 152 K; Sokol Vuzenica po g. Golobu 108 K; g. J. Grčar nabral v družbi v Žužemberku 51 K 20 v; g. Ruslan zbirka iz Strnišča 117 K; g. A. Ponikvar nabral na Silvestrovem večeru Sokola v Ložu 75 K; iz nabiralnika v kavarni »Zvezda« 186 K in 10 lir; g. Inž. Gulič izkupiček pri Igru 160 kron; Cotman, Radovljica 30 K; g. Gregorčič, ravnatelj tel. in brz. centrale 30 K.

Poizvedbe.

Zgubila se je moška zapestna ura od Krakovskega nasipa do Opekarske ceste 7. Pošteni najditelj se prost, da jo vrne proti nagradi na upravništvo »Slov. Naroda«.

Zgubili se je zlat uhan s tremi diamanti po potu od Gajeve ulice, Prešernove ulice, Mestni trg. Pošteni najditelj naj ga vrne na policijski urad za najdene stvari.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeh.

Gospodična z maturo išče službe v kaki pisarni event. samo popoldne. Prevzame tudi pouk v slovenščini in nemščini. Dopisi pod »Pouk 289« na upravništvo Slovenskega Naroda.

Auto »Wanderer« 5—15 PS, trisedežni, nov, se za ugodno ceno proda. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 335

Učenca s primerno šolsko izobrazbo sprejme takoj Jos. Kodrič, trgovec v Sv. Križu pri Kostanjevici. 396

Prodaja se dve hiši z vrtom in gostilno v ljubljanskem predmestju. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 285

Pianino kupim dobro ohranjen. Poln glas. Eventualno v najem. Ponudbe pod »Pianino 358« na uprav. Slov. Naroda. 358

Vodovodne cevi v premeru 1 cale in 1 1/4 cale oddajam v velikih in tudi najmanjših množinah na prav nizkih cenah. I. Razberšek. Smatno pri Litli. 359

Pri slovenskem industrijskem podjetju se za čimprejšnji vstop išče pomožni elektrik. Dopisi z navedbo starosti in prilogo prepisoval pod »M. S. 360« na uprav. Slov. Naroda. 360

Gospodična, zmožna strojevoja in stenografije, se sprejme. »Bistra«, kovinska industrija. Domžale. 314

Dobavljamo zajamčeno čisto brinovo olje v velikih množinah za gotovino. Ponudbe pod »S. 337« na Haasenstein & Vogler A. G. Wien, I., Schulerstrasse 11. 348

Zlatar in juvelir Aloizij Fuchs Selenburgova ulica 6 priporoča svojo veliko zalogo juvelov, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno.

Vlakovodja za žumsko-industrijsko železnico, po možnosti neoznačen, traja se za nastop odmah. Ponudbe mole se slati na naslov »Grossta« d. d. za industrijo drva, žumska manipulacija Stubičke Toplice. 367

„CHOCOLAT IMPERIAL“ Vodstvo tovarne čokolade in likerjev oo. trapistov. Rajhenburg o. Savi, priporoča svoje proizvode v različnih oblikah.

Lesni trgovci! Kdor želi v Banatu dobro prodati rezan in tesan les, naj se obrne pisмено na Rudolfa Volkmarh, Vrsko, Banat, kateri je pripravljen omenjeni les vzeti v komisijo. 355

Christof Hinko Christof Mara roj. Kepl poročena januarja 1921. Ljubljana Ptuj

Kupim 200 vagonov drv suhih, klinah, franco vagon Slovenija. Ponudbe pod »Drva 356« na upravništvo Slov. Naroda. 356

Ležali parni stroj s parnim kotlom, 14 HP se proda. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 345

Zaradi odpotovanja se proda popolnoma nova elegantna bela spalna oprava za 2 osebi po jako ugodni ceni. Poizve se pri fotografu Poljanska cesta 13. 338

Proda se trgovska hiša v Ljubljani, Stri trg 26. Ponudbe pod »Ekstencija 323« na upravo Slovenskega Naroda. 323

Modistka, dobra moč, se sprejme takoj proti dobri plači. Ponudbe pod »Modistka 290« na upravništvo Slov. Naroda. 290

Posestvo z žago ali mlinom, vodna sila, če tudi zapuščeno, če mogoče ob Dravi ali kje na Gorenjem, se takoj kupi. Anončni in informacijski zavod Diago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 354

Solicitator - Jurist v zadnjem semestru, čez eno leto v odvet. pisarni, želi enako službo z mesečno sobo v Ljubljani ali drugje. Osvla slov. in nemško stenografijo in strojevoja. Ponudbe z navedbo pogodbe pod »Jurist 350« na upravništvo Slov. Naroda. 350

Izjava. Izjavljam, da nisem plačnik za nikakršne dolge, ki jih dela moja žena Franciška Furlan. Istotako svarim vsakogar, kdor bi od nje karkoli kupil, ker ni ona lastnica ničesar. Rudolf Furlan, strojevodja juž. žel. 361

Preklic. Potpisana ovime želim, što sam bez uzroka štrila lažljive i izmišljene vijesti koje sam od drugih čula, o ob. asistenta g. Stjepanu Šaka. Tim više jer je dokazano a i sama sam se osvjedočila da su laži. Ujedno mu zahvaljujem, što je odustao od sudbenog postupanja protiv mene. Ljubljana, 15. januarja 1921. Franja Vrusova.

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe Gjorgije Grujić Beograd, Miletina ul. 15.

Proda se velika gostilniška miza za raztegnjene (Auszugsstisch) iz trdega lesa. Breg 14. l. nadst. 349

Soreimem izvežbanega notarskega kandidata ali pa zanesljivega notarskega uradnika. Notar Viktor Poznik v Ložu. 312

Razno pohištvo in sicer spalna soba, jedilna soba, salonska garnitura, zofa, ot. mana, podobne, svetilke itd. se proda na Glincih št. 37 ob Tržaški cesti. 853

Stanovanje, z eno ali dvema sobama, bma iščem ev. v novi hiši po današnjim razmeram odgovarjajoči stanarini. Brez otrok. Za takoj ali pozneje. Piserno na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 226

Gospodinja, ki mora biti dobra kuharica, dobro izvežbana blaginjska ter krepak učenec s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev se sprejme za mešano trgovino s 1. februarjem 1921. Pisane ponudbe je poslati na Vinko Kurent in drug. Trbovlje L. 841

Išče se boljše pošteno dekle, če tudi z dežele, ki zna dobro šivati in ima ljubezen do otrok. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Pošteno dekle 328« na upravo Slov. Naroda. 328

Oprava za sparno sobo, kompletna, nova, solidno delo iz hrastovega lesa, za dve osebi, 6 temnih stolov z usnjem za jedilnico, servisi in drugo se proda po ugodni ceni. Ogleda se lahko vsak dan od 3. ure pop. naprej. Naslov pove uprava »Naroda«. 843

Naprodaj so starinske mobilije, vložene, med njimi tabernakelska omara. — Sv. Jakoba nabrežje št. 33. Obenem naznanja, da kupuje in prodaja starino.

J. Zorko.

Prispjeli „Kontinental“ pisali strojevi sa latinicom ili cirilicom. Vrpce za sve pisace strojeve, karbonski papir i sav ostali pribor.

Ilica 25/1. Natter I drug, Zagreb. Vlastita mehanička radiona. Telefon. 9—27.

Vrlo važno za kućevlastnike i graditelje kuća! Blagajne za uzidati. Prištednja na prostoru, sigurnost vatri i provali. — Blagajne u svim velicina na skladištu. Asbestni ormari za knjige, blagajne sa pultom. Opis na zahtjev badava

Ilica 25., I. Natter I drug - Zagreb, Telefon. 1-27

V Somboru in Splitu je otvorila s 1. jan. t. l. svoji podružnici Zadruga gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta št. 33/L. 325

Tužnega srca naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je dne 17. t. m. naš nadvse ljubljani sinček edinec

ZVONKO

v nežni dobi 18. mesecev po kratki, mučni bolezni poletel med nebeške krljate.

BREŽICE, 17. januarja 1921.

Globoko žalujući starši: Anton in Iva Paučnik.

Nameste posebnega obvestila.

Andrej in Vera Prebil roj. Meden naznanjata v neizmerni žalosti sorodnikom, prijateljem in znanem prebridko vest, da jima je neizprosna usoda ugrabila nadvse ljubljeno, nepozabno, nenadomestljivo edinko

Ljerkko

ki se je preselila po silno mučni bolezni dne 16. januarja v nežni starosti 6 let mednebeške krljate. Pogreb naše ljubljene se bo vršil iz hiše žalosti, Bielweisova c. 16, na pokopališče k Sv. Križu v torek dne 18. januarja ob 3. uri popoldne.

V Ljubljani, dne 16. januarja 1921.

Potrli neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je 12. t. m. naš ljubljani soprog, oče, tast itd. gospod

IVAN ČEH

posestnik v starosti 70 let, po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspi.

Pogreb nepozabnega pokojnika je bil v soboto, 15. t. m. na pokopališče v Rodiku pri Divači.

Rodik-Ljubljana, 15. januarja 1921.

Josipina, soproga. — Ivan, Egidij, Rudolf, Joso, sinovi. — Olga, Dragica, hčeri. — Kyovsky, dr. Volavšek, zetje, in ostali sorodniki.